

i guld. Om dock för bestämmandet häraf landtdagens deltagande är erforderligt, vilja vi icke söka afgöra i den händelse, att guldmyntfot skulle proklameras.

Uppsatsen i Kuukauslehti erinrar, att vid öfvergång till guldmyntfot banken väl skulle göra förlust på sitt silfverförråd, men icke vara förbunden att inlösa det cirkulerande silfvermyntet. Men i hvarje fall måste banken mottaga detsamma i liqid. Detta mynts gångbarhet borde därför nedsättas till ett skiljemynt, d. v. s. t. ex. högst 20 mark i en liqid. Det är en ny komplikation. Svårligen torde landtdagens grundmynt utan dess medgifvande kunna nedsättas till ett skiljemynt. Med anförda åtgärd sammanhänger vidare, att enskild person icke får låta slå silfvermynt, utan endast guldmynt. 10

Särskilda förhållanden kunna kanske fordra den försigtighet, att maximum för silfvermynt i en liqid skulle nedsättas till 10 mark = 2 1/2 rubel, då äfven 10 marks guldmynt måste slås och sedlar till samma valör utgifvas.

Afser man deremot endast silfvermyntet i *mark*, så är någon inskränkning i dess gångbarhet icke påkallad. Den 31 dec. 1875 cirkulerade 5 1/2 miljon i markstycken. Detta belopp är i rörelsen fullt behöfligt; och om 3-marks-sedlarna, 2 600 000 mark, skulle indragas, blefve beloppet ganska knappt. Hvad deraf kunde till banken inbetalas, skulle gerna åter mottagas, och denna myntstock skulle icke gifva banken alls mera bekymmer än utelöpande sedelstocken – allt under förutsättning dock, att äfven i denna händelse silfvermyntning icke skulle vara enskilda medgifven. Ställningen skulle blifva ungefär densamma, som i Frankrike, Italien, Belgien och Schweiz. 20

Det lär numer knappt böra betviflas, att icke guldmyntfot skall statueras i Ryssland, när statsbanken engång återgår till inlösen af sina sedlar. Dess valuta utgöres äfven nu af guld 197 miljoner rubel och endast 27 miljoner silfver. Föga nog skulle derföre någon svårighet från denna sida möta öfvergången till guldmyntfot i vårt land. Kurs mot sedlar noteras i Ryssland på både silfver- och guldrubeln (i halfimperialer). Medelbart finnes alltså äfven kurs mellan silfver- och guldmyntet. Det må erinras, att äfven i 1865 års författning rubelstyckets upptagande varit endast form, då detsamma icke funnits uti rörelsen. Derigenom att marken är = 1/4 rubel, skulle denna form vara iakttagen äfven i guldmyntet, 20 mark = 5 rubel och 10 mark = 2 1/2 rubel. 30

69 HELSINGFORS DAGBLAD FÖR LÖRDAGEN... 40

Morgonbladet n:o 67, 21.III 1876

Helsingfors Dagblad för lördagen innehåller några utgjutelser med anledning af artikeln angående guldmyntfot i n:o 63 af detta blad. Den värda Dagbladsförfattaren har funnit våra yttranden vara »virriga» och kan omöjligen förstå meningen i desamma. Med den okunnighet i ämnet, författaren förråder, är sådant föga att undra öfver. Från annat håll kommet kunde det dock synas förunderligt, att oss tillägges yrkanden, som förgäfves sökas i vårt blad. Men hos författaren upphör äfven detta förfarande att väcka förvåning. 50

Dagbladet anser, att Borgå landtdagsbeslut om silfverrubelns antagande till landets grund- och hufvudmynt »just var ett beslut om ändring af det dittills bestående för landet gällande myntets skrot och korn».

Detta må man väl kalla »virrigt», för att nyttja Dagbladets tungomål. Dittills för landet gällande mynt var specieriksdalern. Borgå landtdag skulle alltså beslutit om ändring i specieriksdalerns skrot och korn! Dagbladsförfattaren torde kanske velat säga, att landtdagen antog ett nytt mynt att för landet gälla. Detta vore rena sanningen. Men det är icke, såsom Dagbladet synes mena, liktydigt med, att landtdagen skulle bestämt det nya myntets, d. v. s. ryska silfverrubelns skrot och korn, – en löjlighet, hvarpå landtdagen icke kunde inlåta sig. – Också innehåller dess beslut icke ett ord om något myntstyckes skrot och korn.

Man kan tvärtom säga, att landtdagens beslut afsåg att strängt bibehålla det bestående myntets, specieriksdalerns, intrinseka värde i landets myntfot, ehuru förhållandena nödgade densamma antaga ett nytt mynt, silfverrubeln såsom landets grund- och hufvudmynt. Det var därför landtdagen, sedan noggranna undersökningar visat, att silfverrublar från olika tider innehöllo 174 ass bergfint silfver, beslöt, att en rubel skulle svara mot 33 skillingar 7 runstycken af specieriksdalerns 48 skillingar. Om kejsar Alexander I dagen derpå befallt att silfverrublar skulle preglas, innehållande endast 87 ass fint silfver, skulle detta icke det minsta rört landtdagens beslut, såsom också ett landtdagsbeslut i Dagbladets mening om rubelns skrot och korn skulle varit vanmäktigt att hindra det.

Hvad landtdagens beslut afsåg framgår klarligen af följande momenter i det på grund deraf utfärdade myntmanifestet, som uttryckligen rubriceras »*Manifest angående myntberäkningen i kronans uppbörd m. m.*»

»4:o. Enligt föreskrifne beräkning, som bestämmer Svenska Silfverrikisdalerns, Skillingens och Runstyckets värde i förhållande till Ryskt Silfver och Banco mynt, kommer sistnämnde att ifrån den 1 (12) januari 1810 till dess annorlunda förordnas, att emottagas uti betalning för Kronoutskylder, Tjenstemäns aflöning och Kronans utgifter.

12:o. Ryske Silfvermyntet, antagit som hufvud- och grundmynt uti Storfurstendömet Finland, bör emottagas uti all handel efter dess faststälte och nuvarande värde, men uti bestämmandet af dess förhållande till Ryska Kopparmyntet och Bancosedlarna, följes uti all enskilt rörelse Coursen på Beursen uti S:t Petersburg; uti hvilket afseende Priscouranterne i Residencet med hvarje post till General-Gouverneuren af Finland expedieras, för att uti Åbo Tidning införas».

Det är sålunda vi fattat landtdagens beslut, hvarför i vår artikel i ämnet upprepadt framhålles, att landtdagens imaginära silfverrubel = 33 skillingar 7 runstycken = 174 ass fint silfver är och skall förblifva grund- och hufvudmynt. Vi hafva också erinrat, att detta iaktogs både 1840 och 1865, ehuru vid förra tillfället mindre korrekt i afseende på rubelssedlarna. Skulle 1865, såsom redan beslutadt var, endast marken blifvit landets mynt och silfverrubeln upphört att gälla, hade derigenom intet förändrats. Ty 4 markstycken innehålla 184 ass fint silfver och motsvara landtdagens silfverrubel. Skulle till och med ett myntstycke påbjudits, som innehållit ett annat blandadt tal af ass än $43 \frac{1}{2}$, t. ex. $66 \frac{2}{3}$, hade detta varit lika lagligt gällande. Man hade endast vid öfverförandet (evalveringen) i kronans räkenskaper och uppbörd m. m. samt i enskilda liqvider till den nya myntenheten haft större bråk och kanske nödgats jemna öfverföringsvärdet i likhet med, hvad som skedde 1809, då regeringen satte 4 runstycken i stället för landtdagens 7 runstycken.

Detta till upphjelpande af Dagbladsförfattarens bristande insigt i

denna punkt.

Men samme författare har påfunnit en annan instans, landtdagen 1863. Hans falska uppgifter i denna punkt kunna knappt härröra af okunnighet utan måste antagas vara afsigtliga.

Hypoteksföreningen hade begärt statens garanti för ett utländskt lån. H. Majestät förelade denna begäran för Ständerna i »*Hans Kejsrerliga Majestäts nådiga proposition till Finlands Ständer angående garanti af det lån, Hypoteksföreningen i landet kommer att å utrikes ort upptaga*».

Anledningen torde väl hafva varit Hans Majestäts i throntalet meddelade försäkran, att statslån icke skulle upptagas utan ständernas bifall, samt att en borgesförbindelse var så god som ett lån. 10

Men Hypoteksföreningen hade särskildt begärt att få i Finlands bank deponera, för att åter efter behof lyftas, sina på lånet indragna medel. Denna ansökan hade H. Majestät under vissa vilkor bifallit samt tillika resolverat, att, såsnart 8 miljoner mark blifvit deponerade, »skall metalliskt mynt i mark och penni från och med den dag Senaten eger att bestämma vara den enda lagliga värdemätaren i Finland».

I denna del förelåg alltså ett Monarkens beslut och förordnande. Man inhemtar dessa omständigheter i ingressen till propositionen. Men 20
sjelfva propositionen innehåller intet annat, än uppmaning till ständerna att »för sin del bevilja den af Hypoteksföreningen ansökta garantin» samt öfverlåter åt dem att såsom vilkor för den af föreningen begärda »garantin» föreslå de ytterligare »kontroller och säkerhetsmått», de kunna anse behöfliga – nemligen i afseende å hypoteksföreningens lånerörelse.

Ständernas beslut lyder:

»Denna nådiga proposition hafva ständerne öfvervägt och funnit, att jordbruket i landet icke kan befrämjas med understöd på någon lämpligare väg än genom den redan organiserade hypoteksföreningen. 30
Gagnet af denna förening skulle dock i väsentlig mån ökas, om dess nu betydligt under pari sjunkna obligationer, genom tillgång på rörelsekapital, kunde höjas till sitt rätta värde. Då landets egen kapitaltillgång redan visat sig härtill otillräcklig, återstår ingen annan utväg till bristens fyllande än ett utländskt lån. På grund häraf och på ett sådant lån, såsom ofvanfördt är, äfven kommer att möjliggöra den af hela landet så länge och lifligt efterlängtade myntrealisationen, tro ständerne sig ega goda skäl att bevilja hypoteksföreningen den begärda garantin för uppfyllandet af de förbindelser, hvilka föreningen kan 40
ikläda sig vid upptagandet, å utrikes ort, af ett lån, motsvarande trettio miljoner mark; och har annat förbehåll vid denna garanti icke blifvit fästadt än att bondeståndet, för dess del, såsom vilkor för ståndets bifall till densamma bestämt, att hypoteksföreningen skall vara pliktig, att af det garanterade lånet i Finlands Bank deponera de åtta miljoner mark, hvarmed Bankens tillgång på metallisk valuta ansetts böra förstärkas, för att sätta Banken i tillfälle att inlösa sina sedlar och att i sammanhang dermed fastställa metalliskt mynt i mark och penni såsom enda lagliga värdemätaren i Finland.

Försäkran om den sålunda af ständerne beviljade garantin torde E. K. M:t nådigst tillåta dess Senat för Finland att till Hypoteksföreningen utfärda». 50

Af denna omgång härleder Dagsbladsförfattaren, att myntreformen 1865 »var resultatet af en öfverenskommelse mellan regent och ständer», att härigenom en ny »grundsats fått plats i vår statsrätt» o. s. v. Det är gifvet, att han härvid icke citerar ett enda ord ur proposition

eller ur ständernas svar.

Klart framgår ur proposition, utskottsbetänkande och beslut, att både för regering och ständer myntreformen var ett bevakande skäl till garantins beviljande, ehuru för ständerna främsta skälet var jordbrukets befrämjande. Såsom vilkor för garantin fattas myntreformen icke på någondera sidan. Den skulle blott möjliggöras, om garantin gjorde lånet möjligt. Kändt är, att så icke var förhållandet, ehuru den visst kraftigt medverkade. Också afgafs Senatens garantiförsäkran utan alla vilkor.

10 Hans Majestäts förordnande i garantifrågan var en sak för sig, förordnandet om myntreformen en annan, hvardera tillkommen med anledning af två skilda ansökningar af hypoteksföreningen. Den förra frågan förelades ständerna, den senare icke. Detta var äfven ogörligt. Hans Majestät förelägger till ständernas pröfning icke sina beslut utan sina förslag, propositioner.

Det egna är, att icke ens det ifrågavarande förordnandet, hvarom kännedom meddelades ständerna, kom till utförande. Myntförordningen 1865 öfverraskade, efter hvad man hört anföras, allmänheten med det stadgande, att metalliska myntet skulle utgöras af rubeln och dess underafdelning af rikets allmänna mynt. Denna ändring var väl enligt 20 Dagbladets åsigt inkonstitutionell och olaglig ty den ingick icke i »öfverenskommelsen» 1863. Men den stämde, äfven den, fullkomligt öfverens med Borgå lantdags beslut, det enda lantdagsständernas beslut angående landets mynt, som finnes till. Antagas kan, att ändringen varit af nödvändighet påbjuden. Men tillsvidare har man icke annat än gissningar härom. År 1865 kunde densamma synas oskadlig. Nu är den en klippa i farvattnet. Vi hafva ansett olämpligt orda mycket derom och därför endast antydtt, att i Ryssland en kursskilnad noteras mellan rubel i silfver och i guld.

30 En lycklare kunde säga, att, emedan meddelandet till 1863 års ständer lydde, att »metalliskt mynt i mark och penni» skulle blifva värdemätare, valet mellan guld och silfver är fullkomligt fritt och att Dagbladet försäkrar, att lantdagen 1863 således medgifvit guldmyntfot.

Men vi hafva på Dagbladets »virriga», lösa tal offrat mångfaldt flera rader, än det förtjenat. Dylika förvriddningar af klara fakta kunna icke gagna uppehållandet af landets konstitutionella rättigheter. Der det verkligen är fråga om dessa, behöfva vi icke först erinras derom af 40 Dagbladet.

Dagbladets anföranden, att Morgonbladet »anser, att ständerna noga taget ha platt intet med saken att skaffa» m. m. i samma stil, äro naturligtvis vanliga Dagbladsdikter.

Vi hafva förklarat, att vi »icke våga lemna ett positivt svar» till frågan, om snar rättelse, d. v. s. före ständernas sammanträdande, i nuvarande myntförhållanden är möjlig. Äfvenså hafva vi uttryckligen sagt: *proklamerandet af guldmyntfot bör »föreläggas ständerna och detta förbehåll», i händelse rättigheten för banken att invexla sedlar med guld utan detta proklamerande kunde statueras, »vid åtgärdens vidtagande i författningen inflyta»*. Ty då skulle evalvering af visst 50 quantum guld mot 374 ass silfver i kronans uppbörd och utgift m. m. komma i fråga. Vi hafva endast förslagsvis framhållit möjligheten att bereda Finlands Bank sagda rättighet, emedan dervid såväl silfret i mark som banksedeln skulle bibehålla sitt nuvarande myntvärde. För gendrivandet af vår yttrade åsigt fordras i hvarje fall andra insigter än Dagbladsförfattarens.

Vi tillägga: Afgörandet öfver ifrågavarande möjlighet hafva vi ansett ligga hos Bankfullmäktige, såsom hvar och en sakkunnig läsare inser, på grund af § 69 i bankens reglemente, som lyder:

Sålunda tillkommer det Bankfullmäktige, att:

a) i händelse de emellan landtdagarne finna förklaring eller förändring af gällande stadganden om Bankens redbara tillgång, sedelutgifning, lånerörelse och öfriga förhållanden till allmänheten vara af synnerlig nödvändighet påkallad, med underdånig anmälan derom samt fullständig förslag i ämnet till Hans Kejsrerliga Majestät ingå».

10

70 SKROT OCH KORN.

Morgonbladet n:o 70, 24.III 1876

Af dessa från tyskan lånade termer betecknar skrot ett *gifvet myntstyckes* vigt, *korn* dess halt af rent guld eller silfver. Men då mynten tillverkas af en legering med koppar, ingår i deras skrot äfven koppars vigt. Det är väl intet oriktigt deri, att utsätta korntalet i vigt, t. ex. silfverrubelns korntal i solotnik och doli eller, såsom det på Borgå landtdag utsattes, i ass. Men emedan vanligen äfven underafdelningar af myntenheten, stundom också någon multipel af densamma slås af lika finhalt, utsattes finhalten i delar eller i procent af totalvigten. Rubel-, 50- och 25-kopeksstycken föras sålunda alla till det s. k. 83 1/3 af sin vigt (skrotet) silfver, 12 2/3 koppar. Alla dessa mynt äro alltså af samma korn, ehuru vigten af finsilfver i hvart och ett måste vara olika. Kornet i svenska silfvermyntet betecknas efter myntmetallens lödighet, d. v. s. efter svenska probervigten för silfver. Svenska specieriksdalern skulle innehålla 12 lod 1 gran fint silfver på 1 mark probervigt af myntmetallen. Detta sätt att beräkna kornet efter mark var i äldre tid

20

30

det allmänna, hvarom myntbenämningarne Pound, Livre och tyska Mark af skilda slag erinra. Man räknade då visst antal myntstycken på en Mark vigt finsilfver. Äfven på vårt markstycke läses: »94,18 kappaletta naulasta selvää hopeata» på ren finska – beklagligtvis!

När nu våra berömda vetenskapsmän G. G. Hällström och Johan Gabolin af Borgå landtdags finansutskott fingo i uppdrag att undersöka silfverrubelns myntvärde i förhållande till specieriksdalerns, måste de utsätta detta värde i ett för båda gemensamt mått. Detta var naturligtvis finsilfrets i hvardera myntet vigt. De funno för riksdalern 534,80, för rubeln 374 ass och dessa tal utvisa sålunda det sökta värdeförhållandet.

40

Äfven hr. F. L. S. (se gårdagens n:r) synes hysa den föreställning, att Borgå landtdag skulle bestämt om skrot och korn i något slags mynt. Vid närmare besinnande skall han säkert finna, att så icke var förhållandet. Landet fick väl i rubeln ett nytt mynt af annat skrot och korn (solotnik och doli), än dess förra mynt specieriksdalern. Dess skrot lemnade landtdagen helt och hållet å sido. Dess finsilfverhalt stod likaså utanför landtdagens lagstiftande. Men landtdagen, som ville bibehålla myntvärdet oförändradt, åtminstone i de mest maktpåliggande transaktionerna, i kronans uppbörd och utgift och med den likställda, af lag påbjudna liquider, beslöt, att rubeln skulle motsvara en viss andel af riksdalern, och för bestämmandet häraf lades båda myntets funna finsilfverquantitet till grund. När nu omföring från riksdaler till rubel efter denna grund skedde, förblefvo skatter, aflöningar m. m. oförändrade.

50